

η έκφραση
της σεξουαλικότητας
των εφήβων

Εάν έχετε σχόλια ή προτάσεις για αυτήν την εργασία, σας παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με τον Κωνσταντίνο Κιουρτσή, υπεύθυνο αγωγής υγείας της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πέλλας με τους παρακάτω τρόπους:

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Δ/νση Δ/θμιας Εκπ/σης Νομού Πέλλας
Εγνατία 91 - 582 00 Έδεσσα

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: agyg@dide.pel.sch.gr

Τηλέφωνο: 2381027875 fax: 2381026414

Το περιεχόμενο αυτού του εντύπου, μπορείτε να το βρείτε και σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα: <http://grde.pel.sch.gr>

Στην ίδια ιστοσελίδα μπορείτε να βρείτε το υλικό δύο ακόμα εκδόσεων της Δ/νσης Δ/θμιας Εκπ/σης Ν. Πέλλας:

1. Η ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ - από την τάξη στην ομάδα
2. ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ - πρόβα εργαστηρίου αγωγής υγείας

ΤΙΤΛΟΣ: Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

**ΕΚΔΟΣΗ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΕΓΝΑΤΙΑ 91 – 582 00 ΕΔΕΣΣΑ**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΙΟΥΡΤΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ: 2000

ΚΕΙΜΕΝΑ -ΣΚΙΤΣΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΙΟΥΡΤΣΗΣ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σ. ΒΑΓΟΥΡΔΗΣ ΑΒΕΕ - ΕΔΕΣΣΑ

το εγχειρίδιο αυτό έχει παραχθεί ως εκπαιδευτικό εργαλείο
του προγράμματος αγωγής υγείας
με τίτλο: **"η έκφραση της σεξουαλικότητας των εφήβων"**

το οποίο πραγματοποιείται σύμφωνα με την προκήρυξη του υποέργου Γ1 με τίτλο:

«Προγράμματα ενίσχυσης πρωτοβουλιών σε θέματα Αγωγής Υγείας»

του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

στα πλαίσια του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ II
(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης)

Μέτρο 2.4

«Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση της εκπαίδευσης
με την αγορά εργασίας»

Ενέργεια 2.4.3

«Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας»

Πράξη 2.4.3.γ

«Προγράμματα ενίσχυσης πρωτοβουλιών σε θέματα Αγωγής Υγείας»,

με φορέα υλοποίησης το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (Ε.Ι.Ν)

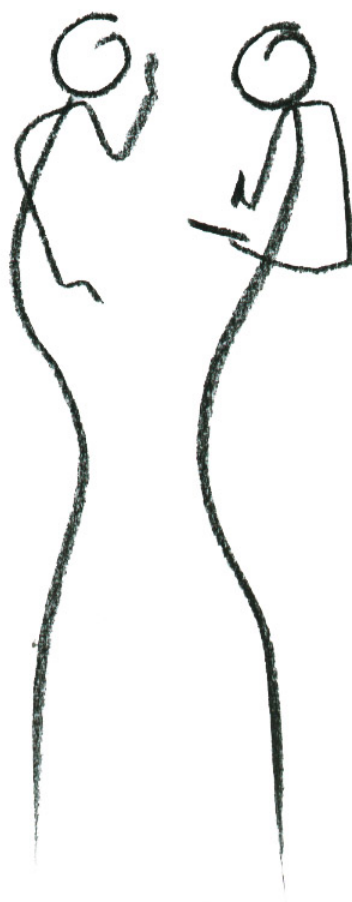
Στο πρόγραμμα αυτό συμμετέχουν:

1. Κωνσταντίνος Κιουρτσής - Βιολόγος, υπεύθυνος αγωγής υγείας της Δ/σης Δ/θμιας Εκπ/σης Ν. Πέλλας, συντονιστής του προγράμματος,
2. Μαθητική ομάδα του 2^{ου} Ενιαίου Λυκείου Έδεσσας, με υπεύθυνη την καθηγήτρια Ευθυμία Βαμβακά -Βιολόγο,
3. Μαθητική ομάδα του 1^{ου} ΤΕΕ Έδεσσας, με υπεύθυνη την καθηγήτρια Αικατερίνη Γεωργίου -Κοινωνιολόγο,
4. Μαθητική ομάδα του 2^{ου} Γυμνασίου Σκύδρας, με υπεύθυνο τον καθηγητή Σταύρο Καραβίτη - Πληροφορικής,
5. Μαθητική ομάδα του Γυμνασίου Καρυώτισσας, με υπεύθυνη την καθηγήτρια Μαρία Γκανά-Τεχνολογίας,
6. Μαθητική ομάδα του Γυμνασίου Ν. Μυλοτόπου, με υπεύθυνο τον καθηγητή Αβραάμ Τσαπανίδη - Φυσικής Αγωγής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	σελ 5
1. ΓΕΝΙΚΑ	σελ 6
2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	σελ 7
Β΄ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	σελ 8
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 01	σελ 9
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 1	σελ 10
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 02 – ΑΣΚΗΣΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ	σελ 12
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 03 - ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	σελ 13
ΚΑΡΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 03	σελ 14
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 04 - Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ	σελ 15
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 05 - Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ	σελ 16
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 2	σελ 17
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 06 - ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ	σελ 20
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 3	σελ 17
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 07 - ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΥΠΟΝΟΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΒΡΙΣΙΕΣ	σελ 22
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 4	σελ 23
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 08 - Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ	σελ 25
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 5	σελ 26
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 09 – ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΑΛΛΑ ΙΣΟΤΙΜΟΙ	σελ 27
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 5	σελ 28
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10 – ΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ	σελ 29
ΚΑΡΤΑ 1 - ΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ	σελ 30
ΚΑΡΤΑ 2 – Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ	σελ 31
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ 32

Α΄ ΜΕΡΟΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Σύμφωνα με τα κοινώς παραδεκτά, οι έφηβοι θα πρέπει να αναπτύξουν υγιή σεξουαλική συμπεριφορά με συνειδητοποίηση του μέτρου και του φυσιολογικού.

Θα πρέπει επομένως να είναι ειδικά προετοιμασμένοι με πλήρη διαφάνεια της σεξουαλικότητας, με κριτική στάση στις επιρροές που δέχονται (παραφυλικές συμπεριφορές, παραπληροφόρηση, ανταγωνιστικότητα στις σχέσεις των φύλων, κλπ). Θα πρέπει επίσης να είναι πλήρως ενημερωμένοι για τα θέματα που σχετίζονται με ανεπιθύμητες καταστάσεις (αθέλητη εγκυμοσύνη, σεξουαλική βία, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα-AIDS κλπ).

Τα σχολικά εγχειρίδια, όπως της Βιολογίας, έχουν σχετικές θεματικές ενότητες. Αντιμετωπίζουν όμως τη σεξουαλικότητα με διδακτικό-ακαδημαϊκό τρόπο, χωρίς να υπεισέρχονται στην προσωπική σφαίρα. Ο μαθητής και τη μαθήτρια όμως θα πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες, ώστε να είναι σε θέση:

- Να "μετρήσουν" τις γνώσεις τους, να τις αξιολογήσουν και να αποκαταστήσουν τα λάθη.
- Να είναι σε θέση να διακρίνουν τα όρια της σεξουαλικότητας και της πορνογραφίας
- Να προστατευτούν από την εμπορευματοποίηση και την παραπληροφόρηση σχετικά με το σεξ.
- Να διακρίνουν τις επιρροές που δέχονται από το περιβάλλον (οικογένεια – σχολείο – παρέα – ΜΜΕ κλπ) και να τις αντιμετωπίζουν κριτικά.
- Να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους και να κατανοήσουν ότι, τα όποια προβλήματα είναι προβλήματα όλων των εφήβων και επομένως δεν είναι μόνοι τους.
- Να μάθουν τις δυνατότητες, τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του δικού τους φύλου, αλλά και του άλλου φύλου.
- Να αποδεχτούν και να εκτιμήσουν το φύλο τους.
- Να διερευνήσουν τα κριτήρια επιλογής συντρόφου.
- Να επεξεργαστούν τα Δημογραφικά δεδομένα και τις κοινωνικές ανάγκες.
- Να προετοιμαστούν για το δικό τους προσωπικό δρόμο συνθέτοντας τις διαφορετικότητες και αναγνωρίζοντας τη συμπληρωματικότητα τόσο σε επίπεδο φύλων όσο και σε προσωπικό επίπεδο.
- Να προστατέψουν τη γονιμότητά τους.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες στις σχέσεις με το άλλο φύλο.
- Να μάθουν να ζητάνε και να δίνουν βοήθεια όταν αυτό είναι αναγκαίο.
- Να διεκδικήσουν το δικαίωμα στη ζωή, στη σχέση, στην ευτυχία.

2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι εκπαιδευτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση αυτού του προγράμματος έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τους την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών.

Η κυριότερη μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι το ερωτηματολόγιο έρευνας.

Τα ερωτηματολόγια που υπάρχουν στο Β΄ μέρος δεν προορίζονται για επιστημονική επεξεργασία. Ο βασικός λόγος για τον οποίο προτείνονται είναι η ανάπτυξη επικοινωνίας του μαθητή και της μαθήτριας της ομάδας με τους μεγαλύτερους και με τους συνομήλικους.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες της ομάδας αγωγής υγείας, μελετούν τα προτεινόμενα ερωτηματολόγια, αποφασίζουν για τις αλλαγές, προετοιμάζουν τη διακίνηση και την επεξεργασία τους.

Διακινούν τα ερωτηματολόγια στις παρακάτω ηλικιακές ομάδες:

1. Ενήλικες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι γονείς, οι καθηγητές, συγγενείς, οικογενειακοί φίλοι κλπ
2. Συνομήλικοι & συμμαθητές, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι μαθητές όλων των τάξεων του Γυμνασίου, Λυκείου και ΤΕΕ
3. Νέοι μεγαλύτερης ηλικίας 18-25 ετών, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται φοιτητές και φοιτήτριες, εργαζόμενοι, στρατιώτες κλπ.

Β΄ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	αντίγραφα του ερωτηματολογίου -1
ΣΤΟΧΟΣ	οι μαθητές και οι μαθήτριες να εκφράσουν απόψεις και προσδοκίες πριν από την εμπλοκή τους στο πρόγραμμα.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	μία συνάντηση της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ:

Ο συντονιστής της μαθητικής ομάδας, μοιράζει το δισέλιδο ερωτηματολόγιο-1 σε όλα τα μέλη της ομάδας και δίνει γενικές οδηγίες συμπλήρωσής του. Εξηγεί ότι το ερωτηματολόγιο αυτό θα βοηθήσει στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που θα γίνουν στην ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου σχετικά με το θέμα του προγράμματος και ότι οι πληροφορίες που θα δώσουν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την ανάπτυξη του προγράμματος. Γι' αυτό θα ήταν καλό να το συμπληρώσουν με ειλικρίνεια.

Αφού τα μέλη της ομάδας τελειώσουν με τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων τους, τα συγκεντρώνουν και τα επεξεργάζονται με τον εξής τρόπο:

Τα μέλη σχηματίζουν δύο ομάδες:

Η μία ομάδα παίρνει τα ερωτηματολόγια των κοριτσιών και η άλλη παίρνει τα ερωτηματολόγια των αγοριών.

Η κάθε ομάδα συγκεντρώνει (αθροίζει) τα δεδομένα των ερωτηματολογίων.

Όταν ολοκληρωθεί το έργο τους αυτό, τα μέλη των δύο ομάδων κάθονται σε δύο ημικύκλια αντικριστά και ανακοινώνουν εναλλάξ τα αποτελέσματά τους σχετικά με τα δύο μέρη του ερωτηματολογίου.

Για το πρώτο μέρος, ανακοινώνουν τον συνολικό αριθμό των αγοριών και κοριτσιών και τον αριθμό όσων είχαν στο παρελθόν συμμετοχή σε πρόγραμμα αγωγής υγείας.

Για το δεύτερο μέρος και για την κάθε ερώτηση, ανακοινώνουν τις απαντήσεις των αγοριών και των κοριτσιών που αντιστοιχούν στους πέντε βαθμούς (1,2,3,4,5)

Αφού ακουστούν από τις δύο ομάδες όλα τα αποτελέσματα, ζητείται από όλα τα μέλη διαδοχικά να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με τη δραστηριότητα και τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα έχουν οι διαφορές που παρουσιάζουν οι απαντήσεις των αγοριών και των κοριτσιών στο ίδιο ερώτημα.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 1

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το ερωτηματολόγιο αυτό θα βοηθήσει στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων που θα γίνουν στην ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου σου σχετικά με το θέμα του προγράμματος. Γι' αυτό σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό που προαναφέρθηκε.

1. ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Σημείωσε με X ο τετραγωνάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σου

1.01 αγόρι κορίτσι

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18

1.03 Συμμετείχες άλλη φορά σε πρόγραμμα αγωγής υγείας στο σχολείο σου;
(τοποθέτησε X σε ένα από τα παρακάτω τετραγωνάκια):

ναι όχι

2. ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
2.01 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι επηρεάζεται η σεξουαλικότητα των αγοριών από την παράδοση της οικογένειάς τους;	1	2	3	4	5
2.02 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι επηρεάζεται η σεξουαλικότητα των κοριτσιών από την παράδοση της οικογένειάς τους;	1	2	3	4	5
2.03 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι επηρεάζεται η σεξουαλικότητα των αγοριών από τη μόδα και τις διαφημίσεις;	1	2	3	4	5
2.04 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι επηρεάζεται η σεξουαλικότητα των κοριτσιών από τη μόδα και τις διαφημίσεις;	1	2	3	4	5
2.05 πόσο σημαντικό είναι για εσένα να συζητήσεις για τα προβλήματα των αγοριών της ηλικίας σου;	1	2	3	4	5
2.06 πόσο σημαντικό είναι για εσένα να συζητήσεις για τα προβλήματα των κοριτσιών της ηλικίας σου;	1	2	3	4	5
2.07 πόσο ελεύθερα μπορούν να εκφράσουν τη σεξουαλικότητά τους τα αγόρια;	1	2	3	4	5
2.08 πόσο ελεύθερα μπορούν να εκφράσουν τη σεξουαλικότητά τους τα κορίτσια;	1	2	3	4	5
2.09 Σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα αγόρια επιθυμούν μια σταθερή ερωτική σχέση;	1	2	3	4	5
2.10 Σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα κορίτσια επιθυμούν μια σταθερή ερωτική σχέση;	1	2	3	4	5
2.11 Πόσο ενδιαφέρον νομίζεις ότι θα έχει το πρόγραμμα αυτό στο οποίο συμμετέχεις;	1	2	3	4	5

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	λευκά φύλλα χαρτιού A4 χρώματα (μαρκαδόροι, μπογιές, κλπ)
ΣΤΟΧΟΣ	οι μαθητές και οι μαθήτριες να γνωριστούν καλύτερα
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	μία συνάντηση της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Ο συντονιστής, ζητάει από τα μέλη της ομάδας να ζωγραφίσουν ένα θέμα σχετικό με το θέμα του προγράμματος (πχ μια σκηνή με ένα ερωτευμένο ζευγάρι) και κάτω από τη ζωγραφιά να γράψουν ένα υπότιτλο που να αρχίζει με τις λέξεις:

"νομίζω ότι οι ερωτευμένοι . . . ."

Στη συνέχεια ο συντονιστής, ζητάει από τα μέλη να κυκλοφορήσουν στην αίθουσα, να επιλέξουν ένα μέλος της ομάδας και αφού συστηθούν με χειραψία λέγοντας το όνομά τους, να παρουσιάσουν το έργο και τους υπότιτλους του έργου τους. Τα δυο αυτά μέλη ανταλλάσσουν τις ζωγραφιές τους.

Στη συνέχεια το κάθε μέλος, έχοντας το έργο του μέλους με το οποίο συστήθηκε προηγουμένως, επιλέγει ένα δεύτερο μέλος. Συστήνονται και παρουσιάζουν το έργο και τους υπότιτλους του έργου που έχουν στα χέρια τους. Για παράδειγμα, αν το προηγούμενο μέλος ήταν η Άννα, τότε στο δεύτερο μέλος θα πει:

"η Άννα λέει ότι αυτό που νομίζει για τους ερωτευμένους, είναι . . . ."

Ζητείται από το κάθε μέλος, να συστηθεί με τέσσερα τουλάχιστον άλλα μέλη οπότε σχηματίζει διαδοχικά τέσσερα ζευγάρια.

Όταν ο συντονιστής εκτιμήσει ότι οι συστάσεις έχουν γίνει, ζητάει από τα μέλη να καθίσουν στις θέσεις τους.

Τώρα, ζητείται από ένα μέλος, να δείξει τη ζωγραφιά που έφτασε στα χέρια του, και επίσης:

- να πει το όνομα του δημιουργού της με την αντίστοιχη φράση όπως έφτασε από τα προηγούμενα μέλη πχ " η Άννα λέει ότι αυτό που νομίζει για τους ερωτευμένους, είναι . . . ."
- να εκφράσει τι του λέει αυτή η ζωγραφιά (χωρίς σχόλια για το δημιουργό της),
- να σηκωθεί για να παραδώσει τη ζωγραφιά στο δημιουργό της.

Το μέλος αυτό που μόλις πήρε το δικό του έργο, συνεχίζει τη διαδικασία όπως και το προηγούμενο μέλος.

Όταν κλείσει ο κύκλος, το κάθε μέλος θα πρέπει να κρατάει το δικό του έργο.

Επειδή είναι πιθανό να έφτασε το όνομα λανθασμένα μετά από τις συνεχείς μεταβιβάσεις του ζωγραφικού έργου, το λάθος αποκαθίσταται και το έργο παραδίδεται στο δημιουργό του.

Στη μεγάλη ομάδα το κάθε μέλος:

- Λέει με τη σειρά τα ονόματα όλων των μελών.
- Εκφράζει τις σκέψεις του για τη δραστηριότητα της ομάδας.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	αντίγραφα της ΚΑΡΤΑΣ της δραστηριότητας 03 για όλα τα μέλη δύο μεγάλα χαρτόνια
ΣΤΟΧΟΣ:	να τεθούν οι όροι λειτουργίας της ομάδας για να αναπτυχθεί συνεργασία και επικοινωνία όλων των προσώπων της ομάδας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	μία συνάντηση της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Ο συντονιστής μοιράζει αντίγραφα της αντίστοιχης ΚΑΡΤΑΣ σε όλα τα μέλη και ζητάει να γράψουν στα δυο πλαίσια, αυτά που τους αρέσουν και αυτά που δεν τους αρέσουν στις διάφορες ομάδες της ζωής τους (παρέα, οικογένεια, σύλλογοι, σχολική τάξη κλπ)

Σε ζευγάρια τα μέλη συζητούν αυτά που έγραψαν στα δυο πλαίσια.

Μετά, σε μεγάλο χαρτόνι και σε δύο στήλες, καταγράφονται όλα τα στοιχεία των μελών. Στη μια στήλη καταγράφονται τα "μ' αρέσει" και στην άλλη στήλη τα "δεν μ' αρέσει".

Ακολούθως σε άλλο χαρτόνι με επικεφαλίδα " ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΜΑΣ", γράφονται αυτά που η ομάδα αποφασίζει, δηλαδή ποια από τα στοιχεία που υπάρχουν στις δύο στήλες, θα ισχύσουν στη διάρκεια του προγράμματος.

Το "συμβόλαιο" αυτό συμπληρώνεται επίσης και:

- με τους απαραίτητους κανόνες που θα αποφασίσει η ομάδα (ώρα προσέλευσης, παρουσία όλων, συμπεριφορές, κλπ) ,
- με αυτά που θα προσφέρει το κάθε μέλος ξεχωριστά (και ο συντονιστής) όπως: γνώσεις, σεβασμό, αποδοχή, υπομονή, κατανόηση, χρόνο κλπ,
- με τις προσδοκίες των μελών από την ομάδα και το πρόγραμμα

Στη μεγάλη ομάδα το κάθε μέλος εκφράζει αν συμφωνεί ή διαφωνεί με τους όρους του συμβολαίου. Για κάθε διαφωνία ακολουθεί η αναδιατύπωση του όρου ή η διαπραγμάτευση, ή η κατάργηση του όρου αυτού, ώστε η ομάδα τελικά να καταλήξει σε ομοφωνία.

Τελικά, στο συμβόλαιο της ομάδας, όλα τα πρόσωπα της ομάδας θέτουν τους όρους συνύπαρξης και αναλαμβάνουν δεσμεύσεις για την τήρησή τους.

Το συμβόλαιο γράφεται σε χαρτόνι που είναι αναρτημένο σε όλες τις συναντήσεις, για να υπενθυμίζει τις δεσμεύσεις, όταν αυτές παραβιάζονται.

**ΚΑΡΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 03
ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**

τι μ' αρέσει

τι δε μ' αρέσει

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	λευκά φύλλα χαρτιού Α4 στυλό δύο καπέλα ή δυο κουτιά
ΣΤΟΧΟΣ	να διευκολυνθεί ο διάλογος μεταξύ αγοριών και κοριτσιών της ομάδας
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	μία συνάντηση της ομάδας
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ Ο συντονιστής της ομάδας ζητάει από τα μέλη της να σχηματίσουν δύο ομάδες, την ομάδα των αγοριών και την ομάδα των κοριτσιών. Οι δύο ομάδες απομακρύνονται μεταξύ τους ώστε να μην έχουν οπτική και ακουστική επαφή. Στην δική τους ομάδα τα κορίτσια σκέφτονται και καταγράφουν ερωτήσεις, στις οποίες θα ήθελαν απαντήσεις από τα αγόρια. Το ίδιο κάνουν και τα αγόρια στη δική τους ομάδα. Δηλαδή, σκέφτονται και καταγράφουν ερωτήσεις, στις οποίες θα ήθελαν απαντήσεις από τα κορίτσια. Οι ερωτήσεις των αγοριών και των κοριτσιών μπαίνουν σε δύο διαφορετικά καπέλα (ή κουτιά). Στη συνέχεια τα κορίτσια κάθονται σε έναν κύκλο με το πρόσωπο προς το κέντρο. Τα αγόρια σχηματίζουν έναν εξωτερικό κύκλο, πίσω από τα κορίτσια, χωρίς όμως να επεμβαίνουν. Στο κέντρο του κύκλου, τα κορίτσια τοποθετούν το καπέλο με τις ερωτήσεις των αγοριών. Ένα διαφορετικό κάθε φορά κορίτσι, τραβάει ένα χαρτάκι με μια ερώτηση και τη διαβάζει δυνατά. Όλη η ομάδα των κοριτσιών, συζητάει την ερώτηση αυτή και δίνει μία ομόφωνη απάντηση. Έτσι, απαντιούνται όλες οι ερωτήσεις των αγοριών. Σειρά των αγοριών τώρα, να μπουν στον εσωτερικό κύκλο. Ακολουθείται η ίδια διαδικασία, με τα κορίτσια στον εξωτερικό κύκλο, πίσω από τα αγόρια χωρίς να επεμβαίνουν. Απαντιούνται έτσι όλες οι ερωτήσεις. Στη μεγάλη ομάδα το κάθε μέλος σχολιάζει τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις που ακούστηκαν.	

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 05	Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 2

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα του ερωτηματολογίου-2, όσα θα συμφωνήσει η ομάδα
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας, να διακινήσουν ερωτηματολόγιο να συγκεντρώσουν και να επεξεργαστούν δεδομένα τα μέλη της ομάδας να συγκεντρώσουν απόψεις για τη έκφραση της σεξουαλικότητας και να τις συγκρίνουν με τις προσωπικές τους απόψεις τα μέλη της ομάδας να συζητήσουν με συνομήλικους και μεγαλύτερους θέματα σεξουαλικότητας.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	δύο διαδοχικές συναντήσεις της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1^η συνάντηση

Ο συντονιστής της ομάδας, ξεκινάει με μια μικρή εισαγωγή, με θέμα την έννοια της σεξουαλικότητας.

Στη συνέχεια παρουσιάζει το ερωτηματολόγιο και ζητάει από τα μέλη να το συζητήσουν και να αποφασίσουν τις όποιες αλλαγές.

Μετά προτείνει να σχηματιστούν τρεις ομάδες που θα διακινήσουν και θα επεξεργαστούν ο ερωτηματολόγιο.

- η πρώτη ομάδα θα το διακινήσει σε ενήλικες (γονείς, καθηγητές κλπ)
- η δεύτερη ομάδα σε συνομήλικους μαθητές & μαθήτριες
- η τρίτη ομάδα σε νέους μεγαλύτερης ηλικίας (18-25)

Αποφασίζεται επίσης ο αριθμός ερωτηματολογίων που θα διακινήσει η κάθε ομάδα (πχ 30+30+30=60)

2^η συνάντηση

Οι τρεις ομάδες έχουν φέρει τα ερωτηματολόγια και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα.

Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 2

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ανώνυμο και σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο από την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας.

1 ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1.01 ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18 άνω των 18

2. ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Σημείωσε με **X** ο τετραγωνάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σου

2.01 Ποιο θεωρείς ότι είναι το κυρίαρχο συναίσθημα ενός αγοριού που βγαίνει για πρώτη φορά ραντεβού με ένα κορίτσι;

αγωνία χαρά ελπίδα πόθος φόβος

2.02 Ποιο θεωρείς ότι είναι το κυρίαρχο συναίσθημα ενός κοριτσιού που βγαίνει για πρώτη φορά ραντεβού με ένα αγόρι;

αγωνία χαρά ελπίδα πόθος φόβος

2.03 Ποιο χαρακτηριστικό του κοριτσιού θεωρείς ότι εντυπωσιάζει ένα αγόρι, στην αρχή της γνωριμίας τους;

η εξωτερική εμφάνιση ο χαρακτήρας η συμπεριφορά

2.04 Ποιο χαρακτηριστικό του αγοριού θεωρείς ότι εντυπωσιάζει ένα κορίτσι, στην αρχή της γνωριμίας τους;

η εξωτερική εμφάνιση ο χαρακτήρας η συμπεριφορά

3 ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
3.01 σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι είναι ελεύθερο ένα αγόρι να ντυθεί και να στολιστεί όπως επιθυμεί;	1	2	3	4	5
3.02 σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι είναι ελεύθερο ένα κορίτσι να ντυθεί και να στολιστεί όπως επιθυμεί;	1	2	3	4	5
3.03 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών αγοριών από ασθένειες όπως το AIDS;	1	2	3	4	5
3.04 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών κοριτσιών από ασθένειες όπως το AIDS;	1	2	3	4	5
3.05 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών αγοριών από τη πιθανότητα μιας πιθανής εγκυμοσύνης;	1	2	3	4	5
3.06 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών κοριτσιών από τη πιθανότητα μιας πιθανής εγκυμοσύνης;	1	2	3	4	5
3.07 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών αγοριών από την επικρατούσα ηθική;	1	2	3	4	5
3.08 Σε ποιο βαθμό νομίζεις ότι επηρεάζονται οι σεξουαλικές σχέσεις των σημερινών κοριτσιών από την επικρατούσα ηθική;	1	2	3	4	5
3.09 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς με τη σεξουαλική συμπεριφορά των αγοριών σήμερα;	1	2	3	4	5
3.10 Σε ποιο βαθμό συμφωνείς με τη σεξουαλική συμπεριφορά των κοριτσιών σήμερα;	1	2	3	4	5

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα του ερωτηματολογίου-3, όσα θα συμφωνήσει η ομάδα
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας, να διακινήσουν ερωτηματολόγιο να συγκεντρώσουν και να επεξεργαστούν δεδομένα τα μέλη της ομάδας να συγκεντρώσουν απόψεις για τη επιρροές της σεξουαλικότητας και να τις συγκρίνουν με τις προσωπικές τους απόψεις τα μέλη της ομάδας να συζητήσουν με συνομήλικους και μεγαλύτερους θέματα σεξουαλικότητας.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	δύο διαδοχικές συναντήσεις της ομάδας
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ <u>1^η συνάντηση</u> Ο συντονιστής της ομάδας, ζητάει από τα μέλη να θυμηθούν τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου - 2 και να εκφράσουν ποια ήταν η εντυπωσιακότερη απάντηση. Στη συνέχεια παρουσιάζει το ερωτηματολόγιο-3 και ζητάει από τα μέλη να το συζητήσουν και να αποφασίσουν τις όποιες αλλαγές. Μετά προτείνει να σχηματιστούν τρεις ομάδες που θα διακινήσουν και θα επεξεργαστούν ο ερωτηματολόγιο. - η πρώτη ομάδα θα το διακινήσει σε ενήλικες (γονείς, καθηγητές κλπ) - η δεύτερη ομάδα σε συνομήλικους μαθητές & μαθήτριες - η τρίτη ομάδα σε νέους μεγαλύτερης ηλικίας (18-25) Αποφασίζεται επίσης ο αριθμός ερωτηματολογίων που θα διακινήσει η κάθε ομάδα (πχ 30+30+30=60) <u>2^η συνάντηση</u> Οι τρεις ομάδες έχουν φέρει τα ερωτηματολόγια και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα. Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση	

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 3

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ανώνυμο και σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο από την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας.

1 ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1.01 ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18 άνω των 18

2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Σημείωσε με X ο τετραγωνάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σου

2.01 Σε ποια ηλικία πιστεύεις ότι πρέπει να αρχίσει η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του κοριτσιού;

0-5 ετών 6-12 ετών 12-16 ετών

2.02 Σε ποια ηλικία πιστεύεις ότι πρέπει να αρχίσει η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του αγοριού;

0-5 ετών 6-12 ετών 12-16 ετών

2.03 Σε ποια ηλικία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του αγοριού;

10 12 15 18 21

2.04 Σε ποια ηλικία πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση του κοριτσιού;

10 12 15 18 21

2.05 Ποιος είναι ο καταλληλότερος να διαπαιδαγωγήσει σεξουαλικά το αγόρι;

ο πατέρας του η μητέρα του συνομήλικος- φίλος ειδικός επιστήμονας

2.06 Ποιος είναι ο καταλληλότερος να διαπαιδαγωγήσει σεξουαλικά το κορίτσι;

ο πατέρας του η μητέρα του συνομήλικος- φίλος ειδικός επιστήμονας

3 ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
3.01 Πόσο συμφωνείς με την προβολή ενημερωτικών εκπομπών με θέματα σχετικά με το sex από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης;	1	2	3	4	5
3.02 Πόσο συμφωνείς με την προβολή ερωτικών και αισθησιακών ταινιών από την τηλεόραση;	1	2	3	4	5
3.03 Πόσο ενδιαφέρον νομίζεις ότι δείχνουν τα σημερινά αγόρια για έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό με ερωτικό και αισθησιακό περιεχόμενο;	1	2	3	4	5
3.04 Πόσο ενδιαφέρον νομίζεις ότι δείχνουν τα σημερινά κορίτσια για έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό με ερωτικό και αισθησιακό περιεχόμενο;	1	2	3	4	5
3.05 Πόσο συμφωνείς με την προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σκηνών σεξουαλικής βίας;	1	2	3	4	5
3.06 Πόσο συμφωνείς με την ανάρτηση στα περίπτερα, των περιοδικών με ερωτικό και αισθησιακό περιεχόμενο;	1	2	3	4	5
3.07 Πόσο συμφωνείς με την προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της αντρικής ομοφυλοφιλίας;	1	2	3	4	5
3.08 Πόσο συμφωνείς με την προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της γυναικείας ομοφυλοφιλίας;	1	2	3	4	5
3.09 Πόσο συμφωνείς με τη χρήση του γυμνού ανδρικού σώματος ως εμπορικού προϊόντος;	1	2	3	4	5
3.10 Πόσο συμφωνείς με τη χρήση του γυμνού γυναικείου σώματος ως εμπορικού προϊόντος;	1	2	3	4	5

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 07	ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΑ ΥΠΟΝΟΟΥΜΕΝΑ & ΒΡΙΣΙΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ – 4

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα του ερωτηματολογίου-4, όσα θα συμφωνήσει η ομάδα
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας να εξετάσουν πως χρησιμοποιείται ο λόγος, όταν γίνεται αναφορά σε σεξουαλικά θέματα.
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	δύο διαδοχικές συναντήσεις της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1^η συνάντηση

Ο συντονιστής της ομάδας, ζητάει από τα μέλη να θυμηθούν διάφορες βρισιές και υπονοούμενα που να σχετίζονται με την ερωτική πράξη και τα γεννητικά όργανα του άντρα και της γυναίκας.

Στη συνέχεια παρουσιάζει το ερωτηματολόγιο-4 και ζητάει από τα μέλη να το συζητήσουν και να αποφασίσουν τις όποιες αλλαγές.

Μετά προτείνει να σχηματιστούν τρεις ομάδες που θα διακινήσουν και θα επεξεργαστούν ο ερωτηματολόγιο.

- η πρώτη ομάδα θα το διακινήσει σε ενήλικες (γονείς, καθηγητές κλπ)
- η δεύτερη ομάδα σε συνομήλικους μαθητές & μαθήτριες
- η τρίτη ομάδα σε νέους μεγαλύτερης ηλικίας (18-25)

Αποφασίζεται επίσης ο αριθμός ερωτηματολογίων που θα διακινήσει η κάθε ομάδα (πχ 30+30+30=60)

2^η συνάντηση

Οι τρεις ομάδες έχουν φέρει τα ερωτηματολόγια και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα.

Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 4

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ανώνυμο και σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο από την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας.

1 ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1.01 ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18 άνω των 18

2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
2.01 πόσο συχνά θεωρείς ότι βρίζουν τα σημερινά αγόρια, χρησιμοποιώντας σεξουαλικά υπονοούμενα;	1	2	3	4	5
2.02 πόσο συχνά θεωρείς ότι βρίζουν τα σημερινά κορίτσια, χρησιμοποιώντας σεξουαλικά υπονοούμενα;	1	2	3	4	5
2.03 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα αγόρια που βρίζουν, θέλουν να δείξουν ότι μεγάλωσαν;	1	2	3	4	5
2.04 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα κορίτσια που βρίζουν, θέλουν να δείξουν ότι μεγάλωσαν;	1	2	3	4	5
2.05 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα αγόρια που βρίζουν, το κάνουν από συνήθεια;	1	2	3	4	5
2.06 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα κορίτσια που βρίζουν, το κάνουν από συνήθεια;	1	2	3	4	5
2.07 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα αγόρια που βρίζουν, το κάνουν για να μειώσουν κάποιο άτομο;	1	2	3	4	5
2.08 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι τα αγόρια που βρίζουν, το κάνουν για να μειώσουν κάποιο άτομο;	1	2	3	4	5

3 ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

3.01 Γράψε παρακάτω όσες λέξεις γνωρίζεις να χρησιμοποιούν οι άνθρωποι στην καθημερινή τους ζωή και με τις οποίες αναφέρονται στα ανδρικά γεννητικά όργανα

3.02 Γράψε παρακάτω όσες λέξεις γνωρίζεις να χρησιμοποιούν οι άνθρωποι στην καθημερινή τους ζωή, και με τις οποίες αναφέρονται στα γυναικεία γεννητικά όργανα

3.03 Γράψε παρακάτω όσες λέξεις γνωρίζεις να χρησιμοποιούν οι άνθρωποι σήμερα, όταν αναφέρονται στην ερωτική πράξη.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα του ερωτηματολογίου-5, όσα θα συμφωνήσει η ομάδα
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας να αναζητήσουν τις μεθόδους προστασίας της γονιμότητάς τους
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	τρεις διαδοχικές συναντήσεις της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ1^η συνάντηση

Ο συντονιστής της ομάδας, ή αντ' αυτού ένας ειδικός (ιατρός, βιολόγος κλπ) παρουσιάζει στα μέλη της ομάδας με τη μορφή της εισήγησης το ανδρικό και γυναικείο γεννητικό σύστημα (ανατομία-φυσιολογία) και τις μεθόδους αντισύλληψης και προφύλαξης από Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα. Ακολουθεί συζήτηση

2^η συνάντηση

Ο συντονιστής της ομάδας παρουσιάζει το ερωτηματολόγιο-5 και ζητάει από τα μέλη να το συζητήσουν και να αποφασίσουν τις όποιες αλλαγές. Μετά προτείνει να σχηματιστούν τρεις ομάδες που θα διακινήσουν και θα επεξεργαστούν ο ερωτηματολόγιο.

- η πρώτη ομάδα θα το διακινήσει σε ενήλικες (γονείς, καθηγητές κλπ)
- η δεύτερη ομάδα σε συνομήλικους μαθητές & μαθήτριες
- η τρίτη ομάδα σε νέους μεγαλύτερης ηλικίας (18-25)

Αποφασίζεται επίσης ο αριθμός ερωτηματολογίων που θα διακινήσει η κάθε ομάδα (πχ 30+30+30=60)

3^η συνάντηση

Οι τρεις ομάδες έχουν φέρει τα ερωτηματολόγια και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα.

Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 5

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ανώνυμο και σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο από την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας.

1 ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1.01 ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18 άνω των 18

3 ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
2.01 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η σεξουαλική δραστηριότητα των ανδρών πριν από το γάμο;	1	2	3	4	5
2.02 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η σεξουαλική δραστηριότητα των γυναικών πριν από το γάμο;	1	2	3	4	5
2.03 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτός ο αυνανισμός στους άντρες;	1	2	3	4	5
2.04 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτός ο αυνανισμός στις γυναίκες;	1	2	3	4	5
2.05 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η χρήση αντισυλληπτικής μεθόδου από τα αγόρια που είναι σεξουαλικά ενεργά;	1	2	3	4	5
2.06 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η χρήση αντισυλληπτικής μεθόδου από τα κορίτσια που είναι σεξουαλικά ενεργά;	1	2	3	4	5
2.07 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η χειρουργική διακοπή της κύησης αν την ζητήσει η έγκυος;	1	2	3	4	5
2.08 σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι είναι αποδεκτή η χειρουργική διακοπή της κύησης που είναι προϊόν βιασμού;	1	2	3	4	5

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα του ερωτηματολογίου-6, όσα θα συμφωνήσει η ομάδα
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας πέρα από το φύλο να αναζητήσουν το πρόσωπο
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	δύο διαδοχικές συναντήσεις της ομάδας

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ1^η συνάντηση

Ο συντονιστής της ομάδας, συζητάει με τα μέλη της ομάδας το θέμα: "βιολογικές διαφορές ανδρών και γυναικών και κοινωνική ισοτιμία"

Στη συνέχεια παρουσιάζει το ερωτηματολόγιο-6 και ζητάει από τα μέλη να το συζητήσουν και να αποφασίσουν τις όποιες αλλαγές.

Μετά προτείνει να σχηματιστούν τρεις ομάδες που θα διακινήσουν και θα επεξεργαστούν ο ερωτηματολόγιο.

- η πρώτη ομάδα θα το διακινήσει σε ενήλικες (γονείς, καθηγητές κλπ)
- η δεύτερη ομάδα σε συνομήλικους μαθητές & μαθήτριες
- η τρίτη ομάδα σε νέους μεγαλύτερης ηλικίας (18-25)

Αποφασίζεται επίσης ο αριθμός ερωτηματολογίων που θα διακινήσει η κάθε ομάδα (πχ 30+30+30=60)

2^η συνάντηση

Οι τρεις ομάδες έχουν φέρει τα ερωτηματολόγια και τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα.

Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - 6

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι ανώνυμο και σε παρακαλούμε να το συμπληρώσεις με ειλικρίνεια. Οι πληροφορίες που θα μας δώσεις θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο από την ομάδα αγωγής υγείας του σχολείου μας.

1 ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

1.01 ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

1.02 ΗΛΙΚΙΑ: 11-14 15-18 άνω των 18

3 ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

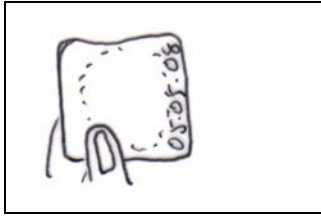
Βάλε σε κύκλο τον αριθμό που αντιστοιχεί στην απάντηση που σε αντιπροσωπεύει:

	καθόλου	λίγο	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
2.01 Πόσο συμφωνείς με την έκφραση: "η ευθύνη για τη χρήση του ανδρικού προφυλακτικού ανήκει στον άνδρα";	1	2	3	4	5
2.02 Πόσο συμφωνείς με την έκφραση: "η ευθύνη για τη χρήση του ανδρικού προφυλακτικού ανήκει στη γυναίκα";	1	2	3	4	5
2.03 Σε ποιο βαθμό η ηθική ενός αγοριού σχετίζεται με τη σεξουαλική του συμπεριφορά;	1	2	3	4	5
2.04 Σε ποιο βαθμό η ηθική ενός κοριτσιού σχετίζεται με τη σεξουαλική του συμπεριφορά;	2	3	4	5	5
2.06 Πόσο συμφωνείς με την άποψη ότι για μια ανεπιθύμητη κύηση υπεύθυνο είναι το αγόρι;	1	2	3	4	5
2.07 Πόσο συμφωνείς με την άποψη ότι για μια ανεπιθύμητη κύηση υπεύθυνο είναι το κορίτσι;	1	2	3	4	5
2.08 Κατά τη γνώμη σου, σε ποιο βαθμό η κοινωνία επιτρέπει την ίδια σεξουαλική συμπεριφορά στους άνδρες και στις γυναίκες;	1	2	3	4	5
2.09 σε ποιο βαθμό πιστεύεις στην κοινωνική ισότητα ανδρών και γυναικών;	1	2	3	4	5

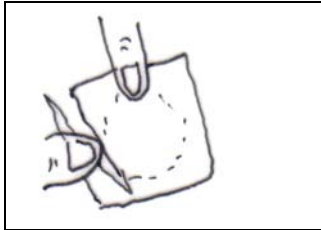
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 10**ΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ**

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:	τόσα αντίγραφα της κάρτας 1 και κάρτας 2 της δραστηριότητας 10, όσα είναι τα μέλη της ομάδας.
ΣΤΟΧΟΣ:	τα μέλη της ομάδας, να ασκηθούν στη σωστή εφαρμογή του προφυλακτικού
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	μια συνάντηση της ομάδας
<u>ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ</u> Ο συντονιστής της ομάδας, μοιράζει σε όλα τα μέλη αντίγραφα της κάρτας 1 της δραστηριότητας 10. Εξηγεί ότι στην πρώτη στήλη υπάρχουν οι εικόνες που δείχνουν τη σωστή εφαρμογή του προφυλακτικού στη σωστή σειρά, ενώ στη δεύτερη στήλη υπάρχουν οι οδηγίες που είναι αντίστοιχες των εικόνων όχι στη σωστή σειρά αλλά ανακατεμένες. Από τα μέλη της ομάδας ζητείται να αντιστοιχίσουν την κάθε οδηγία με την κατάλληλη εικόνα. Όταν τελειώσει αυτή η διαδικασία, ο συντονιστής μοιράζει σε όλα τα μέλη αντίγραφα της κάρτας 2 της δραστηριότητας 10, εξηγώντας ότι οι εικόνες και οι οδηγίες βρίσκονται στη σωστή αντιστοιχία και σωστή σειρά. Ακολουθεί συζήτηση - σχολιασμός - έκφραση - τοποθέτηση	

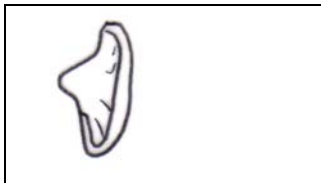
ΚΑΡΤΑ 1 - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 10
ΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ

Τοποθετήστε το προφυλακτικό μόνον αν το πέος είναι ανορθωμένο. Αρχικά πιέστε την άκρη του προφυλακτικού για να μην περιέχει αέρα ο συλλογέας σπέρματος που βρίσκεται στην άκρη του προφυλακτικού.

Βεβαιωθείτε ότι η φορά του προφυλακτικού είναι στη σωστή κατεύθυνση και όχι ανάποδα. Μην το ξετυλίγετε ακόμα.

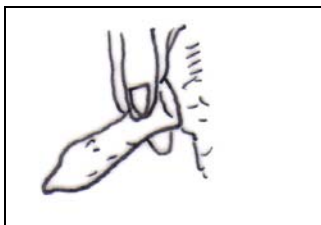
Όταν ανοίγετε τη συσκευασία, να είστε προσεκτικοί για να μη σκίσετε το προφυλακτικό

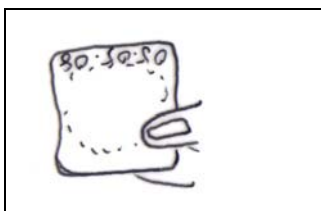
Τα προφυλακτικά είναι μιας χρήσης. Την επόμενη φορά θα χρησιμοποιήσετε άλλο προφυλακτικό.

Μετά την εκσπερμάτιση, κρατήστε το προφυλακτικό με τα δύο δάκτυλα και τραβηχτείτε από τον κόλπο όσο η στύση διατηρείται ακόμα. Αφαιρέστε το προφυλακτικό όταν αυτό βρίσκεται μακριά από τον κόλπο. Μην το αφήσετε οπουδήποτε, πετάξτε το σε σίγουρο μέρος

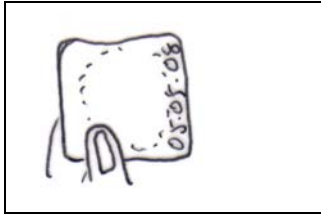

Διατηρήστε τα προφυλακτικά σε δροσερό και στεγνό μέρος και μακριά από τον ήλιο. Να ελέγχετε την ημερομηνία λήξης

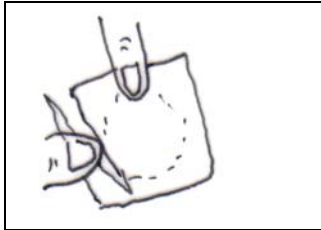

Ξετυλίξτε το προφυλακτικό πάνω στο πέος μέχρι τη βάση του. Το ξετύλιγμα πρέπει να είναι εύκολο. Αν τοποθετήσατε το προφυλακτικό ανάποδα, δεν ξετυλίγεται τόσο εύκολα, οπότε καλά είναι να χρησιμοποιήσετε άλλο προφυλακτικό.

**ΚΑΡΤΑ 2 - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 10
Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ**

Διατηρήστε τα προφυλακτικά σε δροσερό και στεγνό μέρος και μακριά από τον ήλιο. Να ελέγχετε την ημερομηνία λήξης.

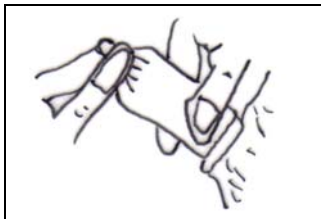
Όταν ανοίγετε τη συσκευασία, να είστε προσεκτικοί για να μη σκίσετε το προφυλακτικό.

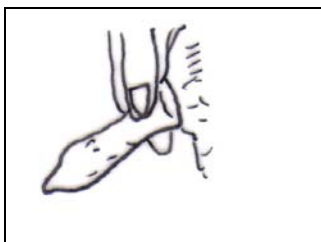
Βεβαιωθείτε ότι η φορά του προφυλακτικού είναι στη σωστή κατεύθυνση και όχι ανάποδα. Μην το ξετυλίγετε ακόμα.

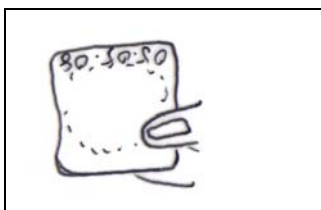
Τοποθετήστε το προφυλακτικό μόνον αν το πέος είναι ανορθωμένο. Αρχικά πιέστε την άκρη του προφυλακτικού για να μην περιέχει αέρα ο συλλογέας σπέρματος που βρίσκεται στην άκρη του προφυλακτικού.

Ξετυλίξτε το προφυλακτικό πάνω στο πέος μέχρι τη βάση του. Το ξετύλιγμα πρέπει να είναι εύκολο. Αν τοποθετήσατε το προφυλακτικό ανάποδα, δεν ξετυλίγεται τόσο εύκολα, οπότε καλά είναι να χρησιμοποιήσετε άλλο προφυλακτικό.

Μετά την εκσπερμάτιση, κρατήστε το προφυλακτικό με τα δύο δάκτυλα και τραβηχτείτε από τον κόλπο όσο η στύση διατηρείται ακόμα. Αφαιρέστε το προφυλακτικό όταν αυτό βρίσκεται μακριά από τον κόλπο. Μην το αφήσετε οπουδήποτε, πετάξτε το σε σίγουρο μέρος

Τα προφυλακτικά είναι μιας χρήσης. Την επόμενη φορά θα χρησιμοποιήσετε άλλο προφυλακτικό.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. "ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΦΥΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ" (ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ 11-14 ΕΤΩΝ)
ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
ΑΘΗΝΑ 2000

2. "ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΦΥΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ"
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΕΞΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ & ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
ΑΘΗΝΑ 2000

3. "ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΟΥ AIDS ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΜΝ"
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΓΕΙΑΣ (WHO)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ
ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (UNESCO)
ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ
ΑΘΗΝΑ 1994

4. "ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ – από την τάξη στην ομάδα"
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
ΕΔΕΣΣΑ 2003

5. "ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΕΙΑ – πρόβα εργαστηρίου αγωγής υγείας"
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΟΜΟΥ ΠΕΛΛΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
ΕΔΕΣΣΑ 2003